

6. Мороз О., Сасенко Ю. Час інтелекту: сукупний український розум. – Л.: Видавничий дім «Панорама», 2002. – 96 с.
7. Національна еліта та інтелектуальний потенціал України // Матер. міжнародної наук. конф. – Львів, 1996. – С. 88.
8. Прошак В. Концепція інтелектуального капіталу у сучасній економічній теорії / Прошак В. // Вісник Львівського ун-ту: серія економічна. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка. – 2003. – Вип. 32. – С. 598.
9. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.», 1998. – Д-Й. – 744 с.

Summary. The different approaches were analyzed to treating categories of intellectual potential of society and intellectual potential of the state and to give them an economic evaluation.

Key words: intellectual potential of society, intellectual potential of the state, basic research, applied research, development

УДК: 349.6

М.Є. Стадник, к.е.н., доцент Львівського державного університету внутрішніх справ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВОДОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Розглянуто законодавчу базу охорони вод та регулювання водокористування в Україні і її відповідність міжнародним нормам.

Ключові слова. Водні ресурси та їх охорона, водокористування, право, нормативні акти.

Постановка проблеми. Вода – безцінний дар природи, без якого неможливе існування не тільки людства, але й усіх живих організмів на планеті Земля. Ще древні цивілізації, усвідомлюючи, що без води їх чекає загибель, оселялись поблизу її джерел. Сьогодні вода ще більше ввійшла в життя людини, адже жодна галузь економіки не може обійтись без неї.

Вода – це життя, неякісна вода – це загроза для усього живого. Тому ефективно, науково обґрунтоване використання води, її охорона від виснаження і забруднення, покращення її якості, запобігання та ліквідація шкоди, завданої нею, охорона прав споживачів у сфері водокористування потребують постійного контролю. Саме цьому повинне сприяти законодавство України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми екологічного права, до якого належить і право водокористування, свого часу привертала увагу багатьох науковців, серед яких: С.С. Алексєєв, В.І. Андрейцев, С.Б. Байсалов, Ц.В. Бичкова, Ю.О. Вовк, А.П. Гетьман, Б.В. Єрофєєв, О.С. Колбасов, С.І. Максимов, Н.Р. Малишева, М.І. Малишко, В.Л. Мунтян, С.П. Рабінович, Ю.С. Шемшученко, М.В. Шульга, О.М. Шуміло та ін.

Формулювання цілей статті. Не дивлячись на особливу актуальність права водокористування, як об'єкт окремої наукової проблеми, воно не вивчається. Тому метою даної статті стало дослідження правових засад регулювання водокористування в Україні та відповідність міжнародним нормам.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес збереження, використання, охорони та відновлення водних ресурсів в Україні регулюється Конституцією Украї-

ни; міжнародними угодами, що підписала й ратифікувала Україна; законами та постановами Верховної Ради України; указами та розпорядженнями президента України; декретами, постановами та розпорядженнями Кабінету Міністрів України; інструкціями, методиками, наказами, прийнятими міністерствами, відомствами, центральними органами виконавчої влади; нормативними актами Держводагентства [1, с. 95]. Усі вони тісно взаємопов'язані та взаємодоповнюють один одного, випадки виникнення протиріч між ними майже відсутні.

Основний законодавчий документ – Конституція України [2] – гарантує усім громадянам України право власності та користування усіма природними ресурсами, в тому числі водними, їх безпечність для життєдіяльності людини та відшкодування завданої шкоди.

Відповідно до статті 16 Конституції України було прийнято Постанову Верховної Ради України «Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки», в якій зазначається, що забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду українського народу є обов'язком держави [3].

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», який було прийнято 25 червня 1991 року (поточна редакція від 18 листопада 2012 року), регулює використання природних ресурсів, в т.ч. водних ресурсів, природоохоронну діяльність, дотримання вимог екологічної безпеки. Він має переважно декларативний характер і лише опосередковано регулює стосунки «суспільство – природа (природні, в т.ч. водні, ресурси).

На основі Концепції сталого розвитку України 14 січня 2000 року було прийнято Концепцію розвитку водного господарства України. Метою її є визначення стратегічних цілей і головних напрямів щодо створення умов для підвищення екологічної стійкості та збалансованого розвитку водогосподарського комплексу, поліпшення водозабезпечення населення і господарських потреб з дотриманням оптимальних умов водокористування; підвищення якості води, зменшення збитків і соціального напруження внаслідок шкідливої дії води; збереження водних систем як унікальних складових навколишнього природного середовища [4].

Основним законодавчим актом у галузі водного господарства в Україні є Водний кодекс та, на даний час, розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2009 року «Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства на період до 2020 року».

Останнє зобов'язує Міністерство екології та природних ресурсів України, Державне агентство водних ресурсів України та інші зацікавлені органи виконавчої влади розробити проект Закону України «Про Загальнодержавну цільову програму розвитку водного господарства на період до 2020 року».

Водний кодекс, в комплексі з заходами організаційного, правового, економічного і виховного впливу, сприяє формуванню водно-екологічного правопорядку і забезпеченню екологічної безпеки населення України, а також більш ефективному, науково обгрунтованому використанню вод та їх охороні від забруднення, засмічення та вичерпання [5].

У Водному кодексі України, прийнятому Верховною Радою України 6 червня 1995 року (остання редакція від 4 червня 2008 року), передбачено види відповідальності за порушення водного законодавства та відшкодування збитків, завданих внаслідок порушень водного законодавства.

У сфері права водокористування діє Закон України «Про питну воду та питне водопостачання», який гарантує право населення на якісну та безпечну для здоров'я питну воду та якісне питне водопостачання за рядом екологічних, соціальних та економічних характеристик, а також проголошено принцип пріоритетності питного водопостачання.

Відповідно до цього закону 3 березня 2005 року (остання редакція від 13 листопада 2011 року) було прийнято Загальнодержавну цільову програму «Питна вода України» на 2011-2020 роки, метою якої є забезпечення гарантованих Конституцією України прав громадян на достатній життєвий рівень та екологічну безпеку шляхом забезпечення питною водою в необхідних обсягах та відповідно до встановлених нормативів [6].

Механізм обліку та впорядкування місць масового відпочинку населення на водних об'єктах, порядок їх обслуговування аварійно-рятувальними службами затверджено постановою Кабінету Міністрів України у «Порядку обліку місць масового відпочинку населення на водних об'єктах».

З метою вдосконалення використання водних ресурсів, виділення водойм (їх ділянок) та встановлення умов їх використання для любительського і спортивного рибальства, контроль за їх дотриманням, відповідальність за порушення законодавства у галузі охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів затверджено постановою Кабінету Міністрів України у «Порядку здійснення любительського і спортивного рибальства».

Намагаючись наблизити власну законодавчу базу до міжнародних норм водокористування Україна 1 липня 1999 року ратифікувала «Конвенцію про охорону і використання транскордонних водотоків і міжнародних озер». Тим самим дано згоду приймати необхідні заходи для запобігання, обмеження та скорочення будь-якого транскордонного впливу. Також до зазначеної Конвенції 9 липня 2003 року Україна ратифікувала «Протокол про воду і здоров'я», покликаний сприяти охороні здоров'я людей шляхом вдосконалення управління водними ресурсами та їх охорони.

У сфері водної політики обов'язковою для виконання усіма членами ЄС та рекомендованою для кандидатів є Водна Рамкова Директива, яка була прийнята 23 жовтня 2000 року на спільному засіданні Європейського парламенту та Європейської Ради. Вона встановлює цілі охорони води у ХХІ столітті: покращення природного середовища, забезпечення відтворення вод та недопущення їх забруднення, управління водними ресурсами за басейновим принципом, раціональне використання водних ресурсів.

Висновки. Таким чином, законодавство у галузі водного господарства забезпечує ефективне використання водних ресурсів, їх охорону та відтворення, гарантує громадянам добробут, підтримання здоров'я та повноцінну життєдіяльність.

Список використаних джерел

1. Хвесик М. А. Економіко-правове регулювання природокористування : Монографія / М. А. Хвесик, Л. М. Горбач, Ю. П. Кулаковський. – К. : Кондор, 2004. – 524 с.
2. Конституція України // [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
3. Про основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки [Постанова Верховної Ради України] // [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/188/98-%D0%B2%D1%80>

4. Про Концепцію розвитку водного господарства України [Постанова Верховної Ради України] // [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1390-14>
5. Водний кодекс України // [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80>
6. Про Загальнодержавну цільову програму «Питна вода України» на 2011-220 роки [Закон України] // [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2455-15>

Summary. The legislative basis of water protection and regulation of water use in Ukraine and its compliance with international standards.

Key words. Water resources and their protection, water management, law, regulations.

УДК 330.341.1:378

*Стеблій Г. Я., к.е.н., доцент
Львівського інституту банківської справи
Університету банківської справи Національного банку України;
Тувакова Н. В., к.е.н., доцент Львівського інституту банківської справи
Університету банківської справи Національного банку України*

ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ.

У статті проаналізовано основоположні принципи та пріоритетні завдання вищої економічної освіти. Уточнено структуру готовності майбутніх економістів до інноваційної фахової діяльності відповідно до складових поняття «інноваційна культура» та висвітлено основні вимоги щодо професійної культури економіста.

Ключові слова: інновативність, логічне мислення, творче мислення, інноваційне мислення, інноваційна культура, структура професійної культури економіста.

Аналіз останніх досліджень та постановка проблеми. В умовах ринкової економіки зростає роль інтелектуального потенціалу держави, що обумовлює необхідність формування нового типу економічного мислення та культури, які досягаються в процесі розвитку та вдосконалення економічної освіти. Національна інноваційна система може формуватися і розвиватися лише спеціалістами, які мають здатність до постійного оновлення і нагромадження знань. Формування такої якості в майбутніх спеціалістів можливе лише за умови, коли студенти під керівництвом викладача – дослідника співпрацюють над певною науковою проблемою. Напрацювання студентом власних прийомів здобуття нових знань, певних наукових вмій, оволодіння технологіями пошуку нової інформації тощо є основою його відповідності як спеціаліста тим вимогам, що випливають з концепції економіки знань [1]. Різним аспектам розвитку вищої освіти присвячені праці українських вчених Андрущенко В., Дідика І., Данилишина Б., Долішнього М., Дробнохода М., Згуровського М., Злупка С., Каленюка І., Кігеля Р., Кононенка П., Корсака К., Кратта О., Кременя В., Куценко В., Лібанової Е., Ніколаєнка М., Новікової В., Оболенської Т., Панчишина С., Погрібною А., Сидоренка О. та інші.

Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю вирішення існуючої в сучасній вищій економічній освіті суперечності між вимогами соціального замовлення на